

تجربه شیرازی

گزارش

مریم علیپور

حاشیه‌نشینی

خیلی وقت‌ها هزینه‌های هنگفت لازم نیست. درست است که شاید نتوان به راحتی مدرسه و ورزشگاه ساخت اما با هزینه‌های پایین می‌شود به مردم آموزش اجتماعی داد تا حداقل روند توانمندسازی متوقف نشود و به هر میزان که ممکن است پیشرفت فرهنگی بکنند

توانمندسازی برای حاشیه‌های قدیم اما روستاها بدون نسخه

همانند سایر کلان‌شهرهای کشور، روستاهای در محدوده و حریم شهر شیراز یکی از علت‌های ایجاد حاشیه‌نشینی در این شهر است، برای همین است که طالبان معتقد است که مسئله سکونتگاه‌های قدیمی با پیگیری بحث توانمندسازی مسئله‌ای قابل حل است اما مشکل اصلی همین روستاها هستند، وی می‌گوید: «سکونتگاه‌های جدیدی به خاطر خشک‌سالی در خارج از محدوده شهری و بیشتر با بافت روستایی در حال گسترش هستند، مشکل این بافت‌ها عدم توانایی قانونی و اجرایی شهرداری در برخورد با روستاهای پیرامونی است و برای حل این مشکل نیاز جدی به همکاری حاکمیت استان یعنی استانداری و شورای شهر وجود دارد.»

توانمندسازی حاشیه شهر شیراز با خانه محلات

شیراز را در زمینه توانمندسازی حاشیه شهر با تجربه خانه محلات می‌شناسند، رئیس اداره بافت فرسوده شیراز ضمن ارائه راهکار توانمندسازی برای محله‌های قدیمی می‌گوید: «طرح توانمندسازی شهر شیراز در سال ۱۳۸۶، مردود شد ۱۳۹۱ و کازرون اخیراً در دست اقدام قرار گرفته است.» طالبان ادامه می‌دهد: «محله سهل‌آباد و مهدی‌آباد از سال ۱۳۸۸ در دستور کار قرار دارد و بر اساس طرح سال ۹۱ محله‌های، ده پاله، شیخ علی چوپان، کوشک میدان و شهرک بهار موصوبه استانی داشته و در سال ۹۲ با تغییر دولت مداخله چندانی صورت نگرفت، فاز سوم اجرای محله گودشیری، دباغی، گل کوب است. هم‌اکنون ۱۰ پهنه برای کار توانمندسازی در اولویت شهری قرار گرفته که ۷ پهنه آن در حال توانمندسازی و آموزش است.» به گفته وی اقدامات در سه محله از سال ۹۱ شروع شده و خیلی خوب و نتیجه‌بخش بوده است، چهار محله بعدی از سال ۹۳ شروع شده که در این چهار محله ضعیف‌تر عمل شده و نتایج مثبت کسب‌شده کافی نبوده است، سه محله بعدی هم در دستور کار سال ۹۴ هستند. وی می‌افزاید: «در این راستا با همکاری دانشگاه علوم پزشکی، سازمان

برای حاشیه فرقی نمی‌کند که مشهد پایتخت معنوی ایران باشد یا تهران پایتخت اداری و سیاسی یا شیراز شهر چهار فصل و شعر و ادب، هر جا کلان‌شهری است، حاشیه شهری نیز وجود دارد، مشکلات همه این شهرها از یک جنس و علت‌های آن نیز یکسان هستند اما در کمیت و کیفیت متفاوت هستند. در گزارش پیشرو معضل حاشیه‌نشینی در شهر شیراز و تجربه خانه محلات را مورد بررسی قرار دادیم.

محدوده شهر شیراز ۱۷/۸ هزار هکتار دارد که نصف مشهد و یک‌چهارم تهران است اما با این حال علاوه بر ۱/۴۶ میلیون نفر، ۲۰۰ هزار نفر حاشیه‌نشین نیز دارد، مدیر کل امور اجتماعی و فرهنگی استانداری فارس در گفتگو با خبرنگار مهر، این تعداد را بر اساس سرشماری سال ۹۰ داده است. البته این نشان می‌دهد آمار دقیقی از میزان حاشیه‌نشینان و رشد آن وجود ندارد، با این حال موسوی مدعی شده است که تعداد جمعیت این شهر در سال ۹۰ کاهش حاشیه‌نشینی را نشان می‌دهد.

از نظر جغرافیایی، شمال شیراز کوهستانی است و سمت غرب شیراز پیشرفت اقتصادی اجتماعی داشته، در نتیجه هزینه‌های سکونت در آن بالا و تفکیک‌ها اصولی است اما در جهت جنوب و شرق شیراز اراضی کشاورزی و روستایی است که تبدیل به بافت‌های حاشیه‌ای می‌شود. محمود رضا طالبان رئیس اداره بافت فرسوده اداره راه و شهرسازی استان فارس و نایب رئیس شورای شهر شیراز در گفت‌وگو با ما می‌گوید: «سکونتگاه‌های غیررسمی شهر شیراز به دودسته تقسیم می‌شوند، سکونتگاه‌هایی قدیمی که از ۲۰ سال پیش شکل گرفته و به محدوده قانونی شهر اضافه‌شده‌اند اما بافت فرهنگی و ساختمانی آن‌ها همچنان بافت حاشیه‌نشینی است و دسته دوم حاشیه‌نشینی‌هایی است که امروزه و خارج از محدوده قانونی شهری شکل می‌گیرند که به سرعت در حال افزایش هستند.»